A BIZOTTSÁG (EU) 2020/1322 RENDELETE

(2020. szeptember 23.)

az 1881/2006/EK rendeletnek az egyes élelmiszerekben előforduló 3-monoklór-propán-diol (3-MCPD), 3-MCPD-zsírsavészterek és glicidil-zsírsavészterek felső határértékei tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel az élelmiszerekben előforduló szennyező anyagok ellenőrzésére vonatkozó közösségi eljárások megállapításáról szóló, 1993. február 8-i 315/93/EGK tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 2. cikke (3) bekezdésére,

mivel:

(1) Az 1881/2006/EK bizottsági rendelet ([2]) az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok vonatkozásában felső határértékeket határoz meg. E rendelet melléklete a 3-monoklór-propán-diol (3-MCPD) és a glicidil-zsírsavészterek felső határértékeit határozza meg.

(2) 2017. november 21-én az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságnak az élelmiszerláncba bekerülő szennyező anyagokkal foglalkozó tudományos testülete (a továbbiakban: CONTAM) tudományos szakvéleményt ([3]) fogadott el az általa 2016-ban közzétett, a 3-monoklór-propán-diol (a továbbiakban: 3-MCPD) és annak zsírsavészterei élelmiszerekben való előfordulásának az emberi egészségre gyakorolt kockázatairól szóló értékelés ([4]) naprakésszé tételéről, tekintettel arra, hogy a tolerálható napi bevitel megállapítása tekintetében az élelmiszer-adalékanyagokkal foglalkozó közös FAO/WHO szakértői bizottság és a szennyező anyagokról szóló jelentés ([5]) eltérő tudományos álláspontot képvisel.

(3) A 3-MCPD és zsírsavészterei tekintetében a CONTAM 2 μg/testtömegkilogramm/nap csoportos tolerálható napi beviteli értéket állapított meg. A testület megjegyezte, hogy ezen érték túllépésére a felnőtt lakosság körében nem kerül sor. A nagy mennyiséget fogyasztó fiatalabb korcsoportoknál és különösen a csak tápszerrel táplált csecsemők esetében azonban a tolerálható napi bevitel kismértékű túllépése volt megfigyelhető.

(4) A 3-MCPD és zsírsavészterei a növényi olajok finomítása során keletkező szennyező anyagok. Ezért indokolt felső határértékeket megállapítani a végső fogyasztók számára forgalmazott vagy élelmiszer-összetevőként való felhasználásra szánt növényi olajokban és zsírokban található 3-MCPD-re és zsírsavésztereire vonatkozóan. Mivel a szűz olívaolajok nem tartalmaznak glicidil-zsírsavésztereket, 3-MCPD-t, illetve annak zsírsavésztereit, helyénvaló úgy rendelkezni, hogy sem a 3-MCPD-re és annak zsírsavésztereire vonatkozó új felső határértékek, sem a glicidil-zsírsavészterekre vonatkozó jelenlegi felső határértékek ne vonatkozzanak a szűz olajokra.

(5) Tekintettel azonban a csecsemők és kisgyermekek egészségével kapcsolatos lehetséges kockázatokra, indokolt szigorúbb felső határértéket megállapítani a bébiételek előállítására és a csecsemők és kisgyermekek számára készített, feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek előállítására szánt növényi olajok és zsírok tekintetében.

(6) A csecsemők és kisgyermekek egészségét érintő mindennemű kockázat kizárása érdekében, valamint különös tekintettel a kizárólag anyatej-helyettesítő tápszerrel táplált csecsemők 3-MCPD-nek és annak zsírsavésztereinek való lehetséges expozíciójára, indokoltnak tűnik szigorú, kimondottan az anyatej-helyettesítő tápszerekre, az anyatej-kiegészítő tápszerekre, valamint a csecsemők és kisgyermekek számára készített, speciális gyógyászati célra szánt élelmiszerekre vonatkozó felső határértékeket megállapítani, attól függően, hogy az említett termékeket porként vagy folyékony formában hozzák-e forgalomba.

([1]) HL L 37., 1993.2.13., 1. o.

([2]) A Bizottság 1881/2006/EK rendelete (2006. december 19.) az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok felső határértékeinek meghatározásáról (HL L 364., 2006.12.20., 5. o.).

([3]) EFSA CONTAM Panel (az EFSA élelmiszerláncba bekerülő szennyező anyagokkal foglalkozó tudományos testülete), 2018. *Scientific opinion on the update of the risk assessment on 3-monochloropropane diol and its fatty acid esters* (Tudományos szakvélemény a 3-monoklór-propán-diol és annak zsírsavészterei kockázatértékelésének naprakésszé tételéről). EFSA Journal 2018;16(1):5083, 48. o. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5083

([4]) EFSA CONTAM Panel (az EFSA élelmiszerláncba bekerülő szennyező anyagokkal foglalkozó tudományos testülete), 2016. *Scientific opinion on the risks for human health related to the presence of 3- and 2-monochloropropanediol (MCPD), and their fatty acid esters, and glycidyl fatty acid esters in food* (Tudományos szakvélemény a 3- és 2-monoklór-propán-diol [MCPD] és azok zsírsavészterei, valamint a glicidil-zsírsavészterek élelmiszerekben való előfordulásának az emberi egészségre gyakorolt kockázatairól). EFSA Journal 2016;14(5):4426, 159. o. doi:10.2903/j.efsa.2016.4426.

([5]) *Safety evaluation of certain contaminants in food* (Az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok biztonsági értékelése). WHO Food Additives Series, No. 74, 2018 (a WHO élelmiszer-adalékanyagokkal foglalkozó sorozatának 74. száma, 2018). Toxicological Monographs 19 bis of the 83rd meeting.
http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/276868/9789241660747-eng.pdf?ua=1

(7) Mivel a tolerálható napi bevitel kismértékű túllépése nemcsak a kizárólag tápszerrel táplált csecsemőknél, hanem a nagy mennyiséget fogyasztó fiatalabb korcsoportoknál is megfigyelhető volt, helyénvaló ugyanezt a szigorú határértéket alkalmazni a kisgyermekeknek szánt tápszerek esetében is, mivel ezeket a tápszereket a 3 évnél fiatalabb gyermekek is fogyasztják. Emellett helyénvaló az anyatej-helyettesítő tápszerekben és az anyatej-kiegészítő tápszerekben található glicidil-zsírsavészterekre jelenleg érvényes felső határértéket a kisgyermekeknek szánt tápszerekre is kiterjeszteni.

(8) Ezenkívül a közelmúltban egyes tudományos publikációk és bizonyos előfordulási adatok alapján nyilvánvalóvá vált, hogy a halolaj és a más tengeri élőlényekből származó olajok is tartalmazhatnak nagy mennyiségben glicidil-zsírsavésztereket, 3-MCPD-t és annak zsírsavésztereit. Az emberi egészség magas szintű védelmének biztosítása érdekében helyénvaló felső határértéket megállapítani a halolajban és a más tengeri élőlényekből származó olajokban található glicidil-zsírsavészterekre, 3-MCPD-re és annak zsírsavésztereire vonatkozóan.

(9) Az élelmiszer-vállalkozóknak elegendő időt kell biztosítani arra, hogy termelési folyamataikat hozzá tudják igazítani a rendelkezésekhez, ezért helyénvaló arról rendelkezni, hogy a 3-MCPD és zsírsavészterei tekintetében megállapított felső határértékek, valamint a kisgyermekeknek szánt tápszerekben, a halolajban és a más tengeri élőlényekből származó olajokban található glicidil-zsírsavészterek tekintetében megállapított új felső határértékek csak 2021. január 1-jétől legyenek alkalmazandók. Helyénvaló továbbá lehetővé tenni, hogy a 3-MCPD és zsírsavészterei tekintetében megállapított felső határértékeknek meg nem felelő, az említett időpont előtt forgalomba hozott termékek a minőségmegőrzési vagy fogyaszthatósági idő lejártáig forgalomban maradhassanak. Tekintettel azonban arra, hogy a glicidil-zsírsavészterek genotoxikus karcinogén anyagok, és jelenlétük ezért nagyobb közegészségügyi kockázatot jelent, a glicidil-zsírsavészterek tekintetében megállapított új felső határértékeknek meg nem felelő azon termékek, amelyeket 2021. január 1. előtt hoznak forgalomba, csak korlátozott ideig maradhatnak forgalomban.

(10) Az 1881/2006/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

(11) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a Növények, Állatok, Élelmiszerek és Takarmányok Állandó Bizottságának véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az 1881/2006/EK rendelet melléklete e rendelet mellékletének megfelelően módosul.

2. cikk

Az 1881/2006/EK rendelet mellékletének 4.2.1. és 4.2.2. pontjában említett azon halolajok és egyéb tengeri élőlényekből származó olajok, valamint a szóban forgó melléklet 4.2.3. és 4.2.4. pontjában említett, kisgyermekeknek szánt azon tápszerek, amelyeket 2021. január 1. előtt jogszerűen hoztak forgalomba, 2021. június 30-ig forgalomban maradhatnak.

Az 1881/2006/EK rendelet mellékletének 4.3. pontjában felsorolt, 2021. január 1. előtt jogszerűen forgalomba hozott élelmiszerek a minőségmegőrzési vagy a fogyaszthatósági idejük lejártáig forgalomban maradhatnak.

3. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2020. szeptember 23-án.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN

MELLÉKLET

Az 1881/2006/EK rendelet melléklete 4. szakaszának – „3-monoklór-propán-diol (3-MCPD) és glicidil-zsírsavészterek” – a helyébe a következő szöveg lép:

„4. szakasz: 3-monoklór-propán-diol (3-MCPD), 3-MCPD-zsírsavészterek és glicidil-zsírsavészterek

Élelmiszerek [1]		Felső határérték (μg/kg)
4.1.	**3-monoklór-propán-diol (3-MCPD)**	
4.1.1.	Hidrolizált növényi fehérje [30]	20
4.1.2.	Szójaszósz [30]	20
4.2.	**Glicidil-zsírsavészterek, glicidolként kifejezve**	
4.2.1.	A végső fogyasztók számára forgalomba hozott vagy élelmiszer-összetevőként való felhasználásra szánt növényi olajok és zsírok, halolajok és egyéb tengeri élőlényekből származó olajok, a 4.2.2. pontban említett élelmiszerek és a szűz olívaolajok kivételével (*)	1000 (***)
4.2.2.	A bébiételek előállítására és a csecsemők és kisgyermekek számára készült, feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek előállítására szánt növényi olajok és zsírok, halolajok és egyéb tengeri élőlényekből származó olajok ([3])	500 (***) (******)
4.2.3.	Anyatej-helyettesítő tápszerek, anyatej-kiegészítő tápszerek, csecsemők és kisgyermekek számára készített, speciális gyógyászati célra szánt élelmiszerek [3] [29] és kisgyermekeknek szánt tápszerek [29] (**) (por formájában)	50 (***)
4.2.4.	Anyatej-helyettesítő tápszerek, anyatej-kiegészítő tápszerek, csecsemők és kisgyermekek számára készített, speciális gyógyászati célra szánt élelmiszerek [3] [29] és kisgyermekeknek szánt tápszerek [29] (**) (folyékony formában)	6,0 (***)
4.3.	**3-monoklór-propán-diol (3-MCPD) és 3-MCPD-zsírsavészterek összesen, 3-MCPD-ként kifejezve** (****)	
4.3.1.	A végső fogyasztók számára forgalomba hozott, vagy pedig az alábbi kategóriákba tartozó élelmiszerek összetevőiként való felhasználásra szánt növényi olajok és zsírok, halolajok és egyéb tengeri élőlényekből származó olajok, a 4.3.2. pontban említett élelmiszerek és a szűz olívaolajok kivételével (*): – kókuszdióból, kukoricából, repcemagból, napraforgóból, szójababból és pálmamagból nyert olajok és zsírok, (finomított és szűz olívaolajból álló) olívaolajok (*), valamint olajoknak és zsíroknak kizárólag ebbe a kategóriába tartozó olajokkal és zsírokkal való keverékei; – egyéb növényi olajok (beleértve az olívapogácsa-olajat is (*)), halolajok és egyéb tengeri élőlényekből származó olajok, valamint olajoknak és zsíroknak kizárólag ebbe a kategóriába tartozó olajokkal és zsírokkal való keverékei; – a fent említett két kategóriába tartozó olajok és zsírok keverékei.	1 250 2 500 — (*****)
4.3.2.	A bébiételek előállítására és a csecsemők és kisgyermekek számára készült, feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek előállítására szánt növényi olajok és zsírok, halolajok és egyéb tengeri élőlényekből származó olajok ([3])	750 (******)
4.3.3.	Anyatej-helyettesítő tápszerek, anyatej-kiegészítő tápszerek, csecsemők és kisgyermekek számára készített, speciális gyógyászati célra szánt élelmiszerek [3] [29] és kisgyermekeknek szánt tápszerek [29] (**) (por formájában)	125 (*******)
4.3.4.	Anyatej-helyettesítő tápszerek, anyatej-kiegészítő tápszerek, csecsemők és kisgyermekek számára készített, speciális gyógyászati célra szánt élelmiszerek [3] [29] és kisgyermekeknek szánt tápszerek [29] (**) (folyékony formában)	15 (*******)

(*) A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK tanácsi rendelet, a 234/79/EK tanácsi rendelet, az 1037/2001/EK tanácsi rendelet és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 347., 2013.12.20., 671. o.) VII. mellékletének VIII. részében meghatározottak szerint.

(**) A »kisgyermeknek szánt tápszerek« kisgyermekeknek szánt tejalapú italok és hasonló, fehérjealapú termékek. Ezek a termékek nem tartoznak az (EU) 609/2013 rendelet hatálya alá (A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a kisgyermekeknek szánt tápszerekről (COM/2016/0169 final)) (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0169&qid=1559628885154&from=HU)

(***) A halolaj és a más tengeri élőlényekből származó olajok, valamint a kisgyermekeknek szánt tápszerek tekintetében a felső határértékek 2021. január 1-jétől alkalmazandók.

(****) A felső határértékek 2021. január 1-jétől alkalmazandók.

(*****) A keverék összetevőiként felhasznált olajoknak és zsíroknak meg kell felelniük az olaj és zsír tekintetében megállapított felső határértéknek. Ezért a keverékben előforduló 3-monoklór-propán-diol (3-MCPD) és 3-MCPD-zsírsavészterek 3-MCPD-ként kifejezett összegének a szintje nem haladhatja meg az 1881/2006/EK rendelet 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának megfelelően kiszámított szintet. Amennyiben az illetékes hatóság és (a keveréket nem előállító) élelmiszer-vállalkozó számára nem ismert a mennyiségi összetétel, a keverékben található 3-MCPD és 3-MCPD-zsírsavészterek 3-MCPD-ként kifejezett összege semmilyen esetben sem haladhatja meg a 2500 μg/kg-ot.

(******) Ha a termék azonos vagy különböző botanikai eredetű olajok vagy zsírok keveréke, a felső határérték a keverékre vonatkozik. A keverék összetevőiként felhasznált olajoknak és zsíroknak meg kell felelniük az olaj és zsír tekintetében a 4.3.1. pontban megállapított felső határértéknek.

(*******) A felső határértéket felül kell vizsgálni, hogy az alkalmazás kezdőnapjától számított 2 éven belül adott esetben csökkenthető legyen.”